

Nr 36

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag ur kyrkofonden, m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogat förslag till lag om ändring i prästlönekostnadslagen (1951: 570),

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Alva Myrdal

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionens första avsnitt föreslås sådan ändring i prästlönekostnadslagen att den allmänna arbetsgivaravgiften beaktas vid de årliga avräkningarna mellan pastoraten och kyrkofonden.

Propositionens andra avsnitt rör frågor om anslag ur kyrkofonden. Sålunda föreslås anslag till två nya stiftsadjunktstjänster för verksamhet bland inflyttade finskspråkiga personer. Vidare föreslås anslag på 115 000 kr. för anordnande av nya lokaler för stiftsnämnden i Växjö och på sammanlagt 463 000 kr. för anordnande och utrustning av lokaler för ärkebiskopens kansli. Förslag läggs fram om avlöningsbidrag till ännu en sjömanspräst och om uppräkning av bidragen. Anslaget för anordnande av teologiska fortbildningskurser för präster m. m. föreslås höjt med 10 000 kr. För anlåtande av biträde inom utbildningsdepartementet vid handläggningen av kyrkliga ärenden begärs oförändrat belopp. Till den kyrkomusikaliska utbildningen vid Sköndalsinstitutet föreslås ett bidrag av 80 000 kr. Det årliga bidraget till Lutherska världsförbundets svenska sektion föreslås höjt med 10 000 kr. och kyrkofondsanslaget till extra utgifter med 15 000 kr. Slutligen föreslås ett särskilt anslag på 50 000 kr. för svensk representation vid Lutherska världsförbundets femte generalförsamling.

I ett tredje avsnitt föreslås att bidrag av statsmedel skall utgå till inre restaurering av Uppsala domkyrka. För nästa budgetår föreslås ett anslag på 1,5 milj. kr.

*Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 6 mars
1970.*

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM.

T. f. chefen för utbildningsdepartementet, statsrådet Myrdal anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågor om *vissa anslag ur kyrkofonden, m. m.*, och anför.

I. Ändring i prästlönekostnadslagen

I 3 § 2 mom. prästlönekostnadslagen (1951: 570, ändrad senast 1968: 113) anges vilka av pastorats utgifter under visst år för avlöningsförmåner till präster och icke-prästvigda tjänstebiträden som skall ligga till grund för beräkningen av pastoratets prästlönekostnad för året och därmed beaktas vid den årliga avräkningen mellan pastoratet och kyrkofonden. Denna avräkning kan leda till att pastoratet får tillskott ur kyrkofonden, om förutsättningar föreligger enligt 7 § lagen (1932: 404) om kyrkofond (senaste lydelse av 7 § 1951: 571).

Enligt 2 § förordningen (1968: 419) om allmän arbetsgivaravgift erlägger arbetsgivare sådan avgift efter vissa närmare angivna grunder. Förordningen äger tillämpning på löner som utges fr. o. m. den 1 januari 1969.

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund har anhållit, att den allmänna arbetsgivaravgiften blir avräkningsbar i förhållande till kyrkofonden. Förbundet framhåller att pastoraten påförs sådan avgift för bl. a. prästerna och att 3 § prästlönekostnadslagen i sin nuvarande lydelse inte synes medge, att avgiften medräknas bland utgifterna vid beräkningen av pastoratens prästlönekostnader.

Departementschefen

Den allmänna arbetsgivaravgift som pastoraten erlägger för församlingspräster är av sådan art att den bör beaktas vid avräkningen mellan pastoraten och kyrkofonden. Bestämmelsen i 3 § 2 mom. prästlönekostnadslagen bör därför ändras så att arbetsgivaravgiften tas upp bland de utgifter som skall ligga till grund för beräkningen av pastorats prästlönekostnad. Bestämmelsen i sin nya lydelse bör tillämpas första gången på den avräkning mellan pastoraten och kyrkofonden som avser år 1969. Jag vill i sammanhanget tillägga att pastorats kostnad för arbetsgivaravgifter i vad avser kyrkomusikers verksamhet redan enligt gällande lydelse av 2 § 2 mom. lagen (1947: 275) om kyrkomusiker kan ingå bland de utgifter som skall ligga till grund för pastoratets kyrkomusikerlönekostnad.

I enlighet med det anförda har inom utbildningsdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i prästlönekostnadslagen (1951: 570).

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga lagförslaget.

II. Vissa anslag ur kyrkofonden

1. Inrättande av stiftsadjunktstjänster för finskspråkiga personer i Sverige

Enligt 6 § andra stycket 1 lagen (1932: 404) om kyrkofond (senaste lydelse av 6 § andra stycket 1 1951: 571) skall kostnaderna för avlöningsförmåner till stifts- och kontraktsadjunkter bestridas ur kyrkofonden.

F. n. finns inrättade 50 stiftsadjunktstjänster och tre kontraktsadjunktstjänster. Av stiftsadjunktstjänsterna är två avsedda för den finskspråkiga befolkningen i Sverige. De 48 övriga har Kungl. Maj:t för tiden den 1 juli 1969—den 30 juni 1972 fördelat mellan de olika stiftet.

Numera innehar 18 stiftsadjunkter, däribland de båda stiftsadjunkterna för finskspråkiga, tjänster som förste stiftsadjunkt i lönegrad Ae 24. I övrigt är stifts- och kontraktsadjunktstjänsterna placerade i lönegrad Ae 22.

De båda stiftsadjunktstjänster som är avsedda för finskspråkiga personer inrättades år 1966 (prop. 34, 3LU 30, rskr 150). Enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t har meddelat den 29 juni 1966 är den ene stiftsadjunkten anställd för Västerås stift med Västerås som stationeringsort och med skyldighet att tjänstgöra även i Uppsala och Strängnäs stift, medan den andre är anställd för Göteborgs stift med Göteborg som stationeringsort och med skyldighet att tjänstgöra även i Skara och Karlstads stift. Tjänsterna tillsätts av domkapitlet i Västerås resp. Göteborg efter samråd med domkapitlet i andra berörda stift. Behörig är präst i svenska kyrkan, som behärskar finska språket. Efter dispens av Kungl. Maj:t kan svensk- och finskspråkig präst i Finlands evangelisk-lutherska kyrka förordnas att uppehålla sådan tjänst. Närmare tjänstgöringsföreskrifter meddelas av vederbörande domkapitel. Kostnaderna för dessa stiftsadjunkter utgår, i likhet med kostnaderna för andra stiftsadjunkter, ur kyrkofonden. Kungl. Maj:t har för varje budgetår fastställt vissa maximibelopp för de båda stiftsadjunkternas resekostnadsersättning och traktamenten samt för deras utgifter i tjänsten för skriv- och kontorsmateriel och telefon.

Frågan om den andliga vården för de finsktalande i Sverige har nu åter aktualiserats genom en framställning av *ärkebiskopen*. I framställningen hemställs, att ytterligare två stiftsadjunktstjänster inrättas för arbete bland invandrade finsktalande av evangelisk-luthersk trosbekännelse. Det påpekas att den finska kyrkan anslår vissa belopp till finskspråkigt församlingsarbete i Sverige. Dessa medel används huvudsakligen till att avlöna kuratorer för diakoni- och ungdomsarbete. De båda nuvarande stiftsadjunktstjänsterna är otillräckliga. De föreslagna stiftsadjunkterna bör enligt framställningen stationeras i Eskilstuna och Malmö.

Domkapitlet i Strängnäs tillstyrker ärkebiskopens framställning. Enligt domkapitlets mening är det nödvändigt, att en särskild stiftsadjunktstjänst inrättas för ändamålet i Strängnäs stift. Det är också synnerligen lämpligt med Eskilstuna som stationeringsort med hänsyn till de många finsktalande som bor där och i trakten däromkring.

Domkapitlet i Lund tillstyrker, att en stiftsadjunktstjänst för finsktalande inrättas i Lunds stift med stationering i Malmö.

Kammarkollegiet framhåller i sitt yttrande över ärkebiskopens framställning, att antalet finsktalande invandrare har ökat avsevärt, sedan de två nuvarande stiftsadjunktstjänsterna inrättades. Denna utveckling belyses av vissa statistiska uppgifter, som kollegiet åberopar. Antalet finländska medborgare i Sverige ökade från ca 139 000 den 1 november 1967 till ca 150 000 den 1 januari 1969. Antalet

finskspråkiga personer i Sverige torde dock vara högre. Enligt uppgifter som kollegiet har fått från Finlands ambassad i Stockholm och Riksförbundet för finskspråkigt församlingsarbete i Sverige beräknas detta antal f. n. till mellan 200 000 och 250 000. Vidare har antalet arbetsanmälda finländska medborgare stigit från ca 67 000 år 1965 och ca 73 000 år 1966 till ca 84 000 den 1 juli 1969. Vid en undersökning av de finsktalandes spridning och bosättning inom landet visar det sig, att antalet arbetsanmälda finländska medborgare sedan år 1965 ökat i alla stift utom de två norrländska. Enligt kollegiets beräkningar har den stiftsadjunkt som är stationerad i Västerås inom sitt tjänstgöringsområde ca 26 000 arbetsanmälda finländska medborgare. Detta kan enligt kollegiet antas innebära totalt mellan 50 000 och 55 000 finskspråkiga personer, om man tar hänsyn till familjemedlemmar, som inte är arbetsanmälda. Stiftsadjunkten i Göteborg kan med samma beräkningsgrund antas ha 40 000—45 000 finsktalande inom sin region.

Mot den angivna bakgrunden finner kollegiet, att ytterligare två tjänster som förste stiftsadjunkt behöver inrättas för att tillgodose den andliga vården av de finsktalande. Kollegiet tillstyrker vidare, att de båda föreslagna stiftsadjunkterna placeras i Eskilstuna och Malmö. Den stiftsadjunkt som föreslås bli placerad i Eskilstuna bör tjänstgöra i både Strängnäs och Linköpings stift. Tjänstgöringsområdet för stiftsadjunkten i Västerås bör därvid begränsas till Västerås och Uppsala stift. Den föreslagne stiftsadjunkten i Malmö bör tjänstgöra i Lunds och Växjö stift. Med en sådan organisation skulle stiftsadjunkterna i Västerås, Eskilstuna, Göteborg och Malmö enligt kollegiets beräkningar få i runda tal resp. 17 300, 11 400, 20 500 och 7 100 arbetsanmälda finländska medborgare inom sina tjänstgöringsområden. Trots det varierande underlaget har kollegiet funnit, att det från geografiska och andra synpunkter är mest ändamålsenligt med den angivna indelningen av stiftsadjunkternas verksamhetsområden. Det lägre befolkningsunderlaget i Lunds och Växjö stift minskar inte i och för sig behovet för de finskspråkiga grupperna där att ha tillgång till gudstjänst och andlig vård på sitt eget modersmål, och det skulle vara orättvist att inte bereda även dem denna förmån.

Departementschefen

Med anledning av den betydande inflyttningen av finsktalande personer till Sverige inrättades år 1966 två tjänster som förste stiftsadjunkt för verksamhet bland sådana invandrare. Denna inflyttning, som för vårt land har inneburit ett värdefullt tillskott av arbetskraft, har därefter fortsatt, i synnerhet under det senaste året. Ärkebiskopen har nu hemställt, att ytterligare två tjänster skall inrättas för samma ändamål, något som har tillstyrkts av domkapitlen i Strängnäs och Lund samt kammarkollegiet.

Utredningen i ärendet ger enligt min mening vid handen, att det kyrkliga arbetet bland de finsktalande invandrargrupperna behöver ökade resurser. Jag beräknar därför medel för två nya tjänster som förste stiftsadjunkt för denna verksamhet. Det ankommer på Kungl. Maj:t att bestämma dessa stiftsadjunkters stationeringsorter och tjänstgöringsområden.

2. Anordnande av nya lokaler för den skogligen personalen vid stiftsnämnden i Växjö

Stiftsnämnden i Växjö har hemställt om medgivande att anordna nya lokaler för nämndens skogligen personal och om medel för ändamålet. Stiftsnämndens skogsavdelning, som består av fem, tidvis sex personer, disponerar f. n. tre rum i biskopsgårdens södra inre flygelbyggnad. Dessa rum bedöms helt otillräckliga. På stiftsnämndens uppdrag har därför vid byggnadsstyrelsens distriktskontor i Lund gjorts upp ett förslag till anordnande av lokaler för avdelningen i norra inre flygelbyggnaden. Denna inrymmer nu garage åt biskopen, tvättstuga m. m. samt några vindsrum, som hör till biskopens tjänstebostad. Enligt förslaget skall bottenvåningen innehålla — förutom garage och tvättstuga — fem mindre rum och ett arkivutrymme. I övervåningen anordnas två kontorsrum, hall, pentry samt kombinerat biblioteks- och sammanträdesrum. Kostnaderna för de föreslagna arbetena beräknas till 115 000 kr.

Landsantikvarien i Kronobergs län har inte något att invända mot förslaget.

Inte heller *riksantikvarieämbetet* har i princip något att erinra mot förslaget. Ämbetet framhåller dock, att ingrepp i byggnadsstommen inte bör ske på sådant sätt att denna försvagas. Härvid bör särskilt beaktas, att ytterväggar i liggtimmerkonstruktioner styvas av innerväggarna. I den mån rörelser kan påräknas i liggtimmerkonstruktionen skall nya detaljer och konstruktioner utformas med hänsyn till dem.

Kammarkollegiet tillstyrker att nya utrymmen ställs i ordning i norra inre flygelbyggnaden. Kostnaderna, som bör kunna begränsas till 112 000 kr., bör helt utgå ur kyrkofonden, eftersom arbetena avser lokaler åt stiftsnämndspersonal. Det torde här vara fråga om sådant bidrag till stiftsnämnd som avses i 6 § andra stycket 3 lagen om kyrkofond. Därför torde det ankomma på Kungl. Maj:t och riksdagen att bestämma bidragets storlek.

Departementschefen

Jag förordar att de föreslagna arbetena i biskopsgårdens norra inre flygelbyggnad kommer till stånd. Därvid bör riksantikvarieämbetets synpunkter beaktas. Såsom kammarkollegiet framhållit bör arbetena bekostas av kyrkofonden efter beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen. För ändamålet bör 115 000 kr. anvisas.

3. Åtgärder för anordnande av ett kansli för ärkebiskopen

Den omfattande arbetsbörda som åvilar ärkebiskopen såväl i hans egenskap av stiftschef som i rikskyrkliga och internationella sammanhang har vid olika tillfällen uppmärksamrats. När t. ex. 1958 års kyrkomöte (kskr 13) hemställde om utredning beträffande den nuvarande stiftsindelningen i Norrland, var framställningen föranledd av bl. a. önskemålet att lätta ärkebiskopens arbetsbörda genom minskning av ärkestiftet. Sålunda hade förslag väckts om att överföra Hälsingland till

Härnösands stift. Genom beslut den 26 januari 1968 biföll Kungl. Maj:ts kyrkomötets framställning på det sätt att kammarkollegiet anbefalldes att utreda och lägga fram förslag om olika åtgärder som kunde vara ägnade att minska ärkebiskopens arbetsbörda.

I skrivelse den 22 september 1969 har kammarkollegiet lagt fram vissa förslag i ämnet. Kollegiet finner det dock inte lämpligt att i nuvarande läge, då frågan om det framtida förhållandet mellan svenska kyrkan och staten övervägs, ändra stiftsindelningen. I stället förordar kollegiet i anslutning till förslag från domkapitlet i Uppsala vissa åtgärder för att förstärka ärkebiskopens kansli. Sålunda föreslår kollegiet, att en sekreterartjänst och en tjänst som expeditionsvakt inrättas. Vidare föreslås medel till anordnande av nya lokaler för kansliet och till utrustning av de nya lokalerna. Dessutom föreslås att tjänstebil ställs till ärkebiskopens förfogande. Alla kostnader för de föreslagna åtgärderna bör enligt kollegiets mening belasta kyrkofonden.

Som en första etapp beräknades i prop. 1970: 1 (bil. 10 s. 146) medel för en ny tjänst som assistent i lönegrad A 15 hos ärkebiskopen. Den fråga som därnäst påkallar uppmärksamhet gäller nya lokaler för ärkebiskopens kansli. Denna fråga tas upp i förevarande proposition.

Förslaget om nya lokaler för ärkebiskopens kansli har väckts av *domkapitlet i Uppsala*, som har anfört i huvudsak följande. Den nuvarande personalen, som består av två stiftsadjunkter, en kontorsskrivare och en av lutherska världsförbundets svenska sektion avlönad sekreterare, använder två rum i ärkebiskopsgårdens tredje våning och två rum i en flygel, som hör till ärkebiskopsgården. Denna splittning medför olägenheter i arbetet. Dessutom är arkivförhållandena otillfredsställande. Det arkivutrymme som finns är mycket litet och redan fyllt med biskopsmötets handlingar. Lokalförhållandena i domkapitelshuset medger inte, att något kansli för ärkebiskopen anordnas där. Emellertid har ett annat förslag till lösning av lokalfrågan yppat sig. Det innebär, att kansli lokaler skulle anordnas i en uthusbyggnad, som hör till ärkebiskopsgården och ligger på dess tomt. Kansliet blir i så fall synnerligen välbeläget. Lokalerna disponeras hyresfritt, och det finns vissa möjligheter att tillgodose ett växande lokalbehov inom byggnaden. Ett särskilt förslag till ombyggnad av den nämnda uthusbyggnaden har gjorts upp. Kostnaderna för arbetena jämte arkitektarvode beräknas till 308 000 kr. Härtill kommer en beräknad kostnad av 101 000 kr. för möbler, kontorsutrustning och textilier.

Riksantikvarieämbetet säger sig vara berett att godkänna förslaget, eftersom de kulturhistoriska synpunkterna har beaktats.

Kammarkollegiet tillstyrker i sitt utredningsförslag, att de föreslagna ombyggnadsarbetena utförs och att 308 000 kr. anvisas ur kyrkofonden för ändamålet. Kostnaderna för utrustning av lokalerna bör enligt kollegiets mening kunna begränsas till 81 000 kr., vilket belopp bör utgå ur kyrkofonden.

Byggnadsstyrelsen har bedömt vissa poster i kostnadsförslaget vara något för lågt beräknade. På grundval av det föreliggande förslaget beräknar styrelsen kostnaderna för ombyggnaden enligt prisläget den 1 april 1969 till 382 000 kr. I den-

na summa ingår även kostnader för projektering och kontroll samt procentpåslag för tillkommande arbeten under byggnadsskedet.

Departementschefen

Det har i olika sammanhang blivit klarlagt, att innehavaren av ärkebiskopstjänsten har en mycket betungande arbetsbörda. Inte minst har hans allt större engagemang i de kyrkligt internationella frågorna bidragit härtill. I anslutning till kammarkollegiets förslag finner jag vissa åtgärder påkallade för att underlätta ärkebiskopens arbete. Anordnandet av nya rationella lokaler för hans kansli är därvid av väsentlig betydelse. Det föreliggande förslaget till lösning av lokalfrågan bör enligt min mening genomföras.

Kammarkollegiet har föreslagit, att kostnaderna för kansliet skall helt belasta kyrkofonden. De båda stiftsadjunkter som biträder ärkebiskopen avlönas redan nu liksom andra stiftsadjunkter med kyrkofondsmedel. När jag i prop. 1970: 1 (bil. 10 s. 146) beräknade medel för en ny tjänst som assistent hos ärkebiskopen, förordade jag att kostnaderna för såväl denna tjänst som den befintliga kontorskrivartjänsten fr. o. m. nästa budgetår skulle falla helt på kyrkofonden. Liksom kammarkollegiet anser jag, att även kostnaderna för anordnande av nya kansli-lokaler och utrustning av dessa bör utgå ur kyrkofonden. Eftersom det här inte direkt gäller sådan kostnad för ärkebiskopens tjänstebostad som faller in under bestämmelsen i 6 § andra stycket 1 lagen om kyrkofond, synes frågan om medel ur fonden till de aktuella kostnaderna böra underställas riksdagen.

Byggnadsstyrelsen har uppskattat kostnaderna för ombyggnaden till 382 000 kr. Jag förordar, att detta belopp anvisas för ändamålet. För inredning och utrustning av lokalerna bör högst 81 000 kr. anvisas.

4. Avlöningsbidrag till sjömanspräster

Ur kyrkofonden utgår f. n. till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse enligt 6 § andra stycket 4 lagen om kyrkofond (senaste lydelse av 6 § andra stycket 4 1951: 571) 18 bidrag om vardera 31 250 kr. årligen för avlöande av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet.

1968 års kyrkomöte har anhållit (kskr 27), att sjömansvårdsstyrelsen skall få ersättning ur kyrkofonden för avlöande av alla permanenta sjömanspräster, som är stationerade utomlands.

Sjömansvårdsstyrelsen har i yttrande över kyrkomötets skrivelse framhållit, att begreppet »permanent sjömanspräster» är diskutabelt, eftersom verksamheten måste vara flexibel. Under senare år har sålunda verksamheten lagts ned på vissa platser, medan ny verksamhet har tagits upp i flera transoceaniska hamnar. Styrelsen föreslår dock, att kyrkofondsmedel skall utgå till ytterligare några avlöningsbidrag, särskilt med tanke på styrelsens verksamhet i Las Palmas och Sydney. Las Palmas är en mycket välbesökt bunkringshamn och ett betydande turistcentrum. Styrelsen har tagit upp försöksverksamhet där. Sydney är vid sidan av Melbourne Australiens

största hamn med ökande svensk sjöfart och många bofasta svenskar. Vidare föreslår styrelsen, att avlöningsbidragen räknas upp, så att de motsvarar löne- och pensionsförmåner för komminister (lönegrad A 23).

Statskontoret framhåller, att Las Palmas för svenskarna huvudsakligen har betydelse som turistmål. Det synes statskontoret ligga i sakens natur, att sjömansvårdsstyrelsen i första hand skall ägna sig åt verksamhet för de svenska sjömännen i utlandet. Mot bakgrunden av kyrkofondens karaktär av utjämningsfond mellan församlingarna, som genom den allmänna kyrkoavgiften väsentligen svarar för fondens utgifter, bör ytterligare bidrag till kyrklig verksamhet utomlands utgå ur fonden bara om starka skäl talar för detta. Enligt ämbetsverkets mening föreligger inte sådana skäl beträffande kyrklig verksamhet bland svenska turister utomlands. Eftersom Sydney synes ha den besöksfrekvens av svenska och andra nordiska fartyg som brukar vara en förutsättning för stationering av en sjömanspräst på en plats, har ämbetsverket dock inget att erinra mot att ytterligare ett avlöningsbidrag utgår ur kyrkofonden. Däremot avstyrks förslaget om att bidragen räknas upp, så att de motsvarar löne- och pensionsförmåner för komminister. Eftersom dessa bidrag i viss mån är skönmässigt bestämda och torde ha karaktären av ett slags garanterad minimilön, synes anledning inte föreligga att fastställa bidragen efter någon viss lönegrad eller löneklass eller anknyta dem till någon särskild grupp av tjänstemän.

Kammarkollegiet har i sitt yttrande helt anslutit sig till statskontorets uppfattning.

Härefter har *sjömansvårdsstyrelsen* kommit in med sin framställning om anslag för budgetåret 1970/71. Under budgetåret 1968/69 har styrelsen på 24 platser i utlandet bedrivit religiös och social verksamhet genom sjömanspräster. Dessutom har säsongverksamhet under prästerlig ledning bedrivits på två orter. Styrelsen vidhåller sitt yrkande om två nya avlöningsbidrag under hänvisning till verksamheten i Las Palmas och Sydney. Däremot upprepar styrelsen inte sitt tidigare förslag om uppräknning av lönebidragen, så att de motsvarar löne- och pensionsförmåner för komminister. I stället anholder styrelsen, att bidragen räknas upp på annat sätt. Den begärda höjningen av varje bidrag uppgår till 4 069 kr. för år. Av detta belopp skulle 3 600 kr. utgöra ersättning för bostadskostnad och 469 kr. motsvara det generella lönetillägget för statliga och vissa andra tjänstemän för år 1969. Beträffande ersättningen för bostadskostnad framhåller styrelsen, att sjömansprästerna hittills har uppburit en kontantlön, som har motsvarat kyrkofondsbidraget, och dessutom åtnjutit förmån av fri bostad. Kostnaderna för bostäder åt sjömansprästerna har styrelsen svarat för. Så länge verksamheten bedrevs genom fast etablerat arbete på ett begränsat antal platser, där styrelsen oftast förfogade över egna fastigheter, var denna ordning relativt litet krävande för styrelsen. Nu är läget ett annat. Varje bidrag bör höjas med 3 600 kr. för år och därefter betraktas som bruttolön. Prästerna skulle då själva betala hyra för sina bostäder enligt samma grunder som gäller för präster i Sverige. Härigenom skulle man underlätta en anpassning av sjömansprästernas löne- och pensionsförhållanden

till det statliga lönesystemet. Vidare anhåller styrelsen om retroaktivt tillägg för tiden den 1 januari 1969—den 30 juni 1970 med 703 kr. för var och en av de präster för vilka bidrag under motsvarande tid har utgått ur kyrkofonden.

I en särskild skrivelse har sjömansvårdsstyrelsen berört sin verksamhet i Sydafrika. Styrelsen övertog ansvaret för svensk kyrklig verksamhet i Johannesburg år 1963 mot att styrelsen fick bidrag ur kyrkofonden för att avlöna en sjömanspräst där (prop. 1963: 95 s. 29, 3LU 25, rskr 282). Enligt styrelsens mening talar starka skäl för att tjänsten som sjömanspräst i Johannesburg flyttas över till Kapstaden, vars betydelse för den svenska sjöfarten har ökat avsevärt, sedan Suezkanalen har stängts. Församlingsarbetet i Johannesburg kan numera anses som en prästerlig deltidsuppgift, som skulle kunna skötas genom besök av en präst från Kapstaden. Avlöningsbidragen ur kyrkofonden är inte knutna till vissa stationeringsorter, men det kan eventuellt hävdas, att tjänsten i Johannesburg intar en särställning. Styrelsen önskar därför, att dess rätt att i detta fall ändra stationeringsorten och ändå behålla bidraget prövas.

Kammarkollegiet tillstyrker liksom i tidigare yttrande avlöningsbidrag till ytterligare en sjömanspräst. Bidraget bör avse sjömansprästen i Sydney. Vidare tillstyrker kollegiet, att varje bidrag höjs med 469 kr. för år på grund av 1969 års lönehöjningar och att retroaktiva tillägg får utgå i enlighet med sjömansvårdsstyrelsens framställning. Vad angår frågan om tillägg för boendekostnader erinrar kollegiet om att styrelsen tidigare har fått anslag för vissa kostnader i anslutning till sjömansprästernas tjänstgöring. Sålunda medgavs år 1965 ett särskilt tillägg på 3 000 kr. till varje bidrag för pensions- och grupplivförsäkringsavgifter och år 1969 ett tillägg på 1 500 kr. till varje bidrag för vissa vikariatskostnader. Mot denna bakgrund vill kollegiet inte motsätta sig, att ett särskilt tillägg för bostadskostnader på 3 600 kr. för år och bidrag får utgå ur kyrkofonden.

Det avlöningsbidrag som sjömansvårdsstyrelsen fick år 1963 för att överta ansvaret för svensk kyrklig verksamhet i Johannesburg torde enligt kollegiets mening inta en särställning. Innebörden av vad som förekom när detta bidrag beviljades tolkar kollegiet så, att styrelsen inte längre får uppbära bidraget, om verksamheten i Johannesburg läggs ned. Av styrelsens uppgifter om den betydelse Kapstaden numera har för den svenska sjöfarten synes emellertid framgå, att det behövs en svensk sjömanspräst där. Kollegiet anser sig därför böra tillstyrka, att det bidrag som f. n. utgår för kyrklig verksamhet i Johannesburg fr. o. m. den 1 juli 1970 disponeras för den nya tjänsten som sjömanspastor i Kapstaden.

Departementschefen

I likhet med kammarkollegiet förordar jag, att avlöningsbidrag skall få utgå till ytterligare en sjömanspräst fr. o. m. den 1 juli 1970. Det avlöningsbidrag som sjömansvårdsstyrelsen erhöll, när den övertog ansvaret för den svenska kyrkliga verksamheten i Johannesburg, bör styrelsen få behålla, även om dess sjömanspräst i Sydafrika stationeras i Kapstaden.

Bidragen bör liksom tidigare höjas med hänsyn till de allmänna lönehöjningar

som har ägt rum. Styrelsen har i sin framställning om anslag utgått från det generella lönetillägget för statens tjänstemän m. fl. för år 1969 i förhållande till 1968 års löner. Enligt min mening bör emellertid även det procentuella generella lönetillägget för år 1970 beaktas. I avrundat tal bör varje bidrag den 1 juli 1970 höjas med 900 kr. till 32 150 kr. Däremot är jag inte beredd att tillstyrka det ganska betydande tillägg för bostadskostnader som styrelsen har begärt.

Retroaktivt tillägg till varje bidrag bör få utgå med 450 kr. för år 1969 och med lika stort belopp för första halvåret 1970, dvs. med ett sammanlagt belopp av 16 200 kr.

5. Anslag för anordnande av teologiska fortbildningskurser för präster m. m.

Med stöd av 6 § andra stycket 4 lagen om kyrkofond utgår sedan budgetåret 1953/54 ett årligt anslag ur kyrkofonden för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av vissa teologiska fortbildningskurser för präster. Anslaget, som har kommit att användas huvudsakligen till teologiska seminarier och kurser för prästerna ute i stiftet, utgår fr. o. m. budgetåret 1968/69 med högst 30 000 kr.

Ärkebiskopen har hemställt, att anslaget skall höjas med 20 000 kr. Enligt hans mening måste en utökad fortbildning av prästerna bedrivas inom de olika stiftet.

Departementschefen

Den sakkunnige som med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 september 1969 tillkallats för att utreda frågan om de praktisk-teologiska övningsinstitutens framtida ställning, m. m., skall enligt sina direktiv överväga även frågan om prästernas fortbildning.

Under de senaste åren har en allt livligare fortbildningsverksamhet ägt rum i de olika stiftet. Det är i regel stiftets prästsällskap som anordnar kurser och teologiska seminarier. Anslaget har visat sig otillräckligt. I avvaktan på de resultat utredningen kan leda till förordar jag, att anslaget höjs med 10 000 kr. till högst 40 000 kr. med verkan fr. o. m. nästa budgetår.

6. Anslag till anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden

Enligt 6 § andra stycket 6 lagen om kyrkofond (senaste lydelse av 6 § andra stycket 6 1959: 139) skall ur kyrkofonden utgå anslag, som Kungl. Maj:t och riksdagen finner skäligt ställa till vederbörande statsdepartements förfogande för anlitande av biträde vid handläggning av kyrkliga ärenden. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 80 000 kr. För nästa budgetår räknar jag med ett lika stort medelsbehov och förordar därför, att ett oförändrat anslag av 80 000 kr. anvisas för ändamålet.

7. Bidrag till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet

Enligt 6 § andra stycket 9 lagen om kyrkofond (senaste lydelse av 6 § andra stycket 9 1960: 164) har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av högst 75 000 kr. ur kyrkofonden som bidrag till kostnaderna för den kyrkomusikaliska linjen vid Sköndalsinstitutet.

Direktionen för Svenska diakonsällskapet anhåller, att anslaget till utbildningen budgetåret 1970/71 höjs till 146 064 kr., vilket belopp motsvarar de beräknade kostnaderna för avlöningar åt lärare efter avdrag av elevavgifter. Kostnaderna för lokaler, undervisningsmateriel m. m. avser diakonsällskapet att betala.

Kammarkollegiet erinrar om att direktionen för innevarande budgetår begärde 136 178 kr. för lärarkostnaderna efter avdrag av elevavgifter. Det belopp som direktionen har angett för nästa budgetår innebär en avsevärd ökning av lönekostnaderna. Kollegiet anser därför, att det finns skäl att höja bidraget i proportion till kostnadsstegringen, förslagsvis med 5 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till Sköndalsinstitutets ökade kostnader för lärarlöner och timarvoden förordar jag, att bidraget höjs med 5 000 kr. till högst 80 000 kr.

8. Bidrag till Lutherska världsförbundets svenska sektion

Sedan budgetåret 1954/55 utgår enligt 6 § andra stycket 9 lagen om kyrkofond ett årligt bidrag till Lutherska världsförbundets svenska sektion för bestriktande av dess medlemsavgift till världsförbundet. Bidraget utgår fr. o. m. budgetåret 1965/66 med 50 000 kr. (prop. 1965: 32, 3LU 15, rskr 158).

Lutherska världsförbundets svenska sektion har anhållit om en höjning av bidraget till 60 000 kr. Till stöd för ansökningsen återopropas, att medlemsavgiften de senaste åren har höjts avsevärt, så att den för år 1969 bestämts till 38 000 dollars eller i runt tal 200 000 kr.

Departementschefen

Om bidraget höjs med 10 000 kr., kommer det att täcka ca 30 % av medlemsavgiften. Bidraget skulle då nå upp till ungefär samma procentuella nivå som efter den senaste höjningen år 1965. Jag förordar därför, att det årliga bidraget till Lutherska världsförbundets svenska sektion fr. o. m. nästa budgetår får utgå med 60 000 kr.

9. Övriga frågor om anslag ur kyrkofonden

Enligt 6 § andra stycket 9 lagen om kyrkofond utgår ur kyrkofonden anslag till extra utgifter med ett av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämt belopp för år. Belop-

pet får efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas till kyrkliga ändamål. Anslaget, som för det kyrkliga området motsvarar anslagen till extra utgifter under riksstatens särskilda huvudtitlar, är uppfört med 110 000 kr.

Ur anslaget till extra utgifter har bl. a. brukat anvisas bidrag med 3 000 kr. till tryckning av prästmötesavhandling, biskopens ämbetsberättelse och övrigt prästmötestryck. I varje stift hålls numera prästmöte vart sjätte år. De grundläggande bestämmelserna om prästmöte finns i 25 kap. kyrkolagen. 1968 års kyrkomöte har hemställt, att frågan om kostnaderna för prästmöte utreds (kskr 40). Bakgrunden till framställningen är den att prästerskapet och församlingarna måste bära större delen av kostnaderna för prästmötena. Dessa möten brukar pågå i tre dagar, men prästerna har ansetts berättigade till resekostnadsersättning och traktamente bara för en av dagarna, då prästerlig ledamot av domkapitlet väljs. Vidare har i olika sammanhang framhållits, att kostnaderna för prästmöteshandlingarna uppgår till betydande belopp.

Förslaget om utredning biträds av *domkapitlet i Lund*, som också föreslår omedelbara åtgärder beträffande resekostnadsersättning och traktamente till prästerskapet. Däremot avstyrker *kammarkollegiet* kyrkomötets framställning. *Riksrevisionsverket* uttalar, att det kan vara motiverat med en översyn av en tidigare utredning i ämnet (SOU 1950: 31).

Lutherska världsförbundets svenska sektion har anhållit om resebidrag med 81 880:50 kr. till tolv delegater och fem rådgivare vid världsförbundets femte generalförsamling i Porto Alegre i Brasilien den 14—24 juli 1970. Delegaterna är utsedda av biskopsmötet och rådgivarna av världsförbundet i samråd med sektionen.

Departementschefen

I likhet med kammarkollegiet anser jag, att någon utredning om kostnaderna för prästmöte inte bör göras. Jag vill emellertid nämna, att Kungl. Maj:t den 30 januari 1970 på min föredragning beslutat medge, att för deltagande i prästmöte får till präst som tjänstgör i stiftet utgå resekostnadsersättning och traktamente som för tjänsteresa. I ännu ett avseende bör syftet med kyrkomötets framställning kunna tillgodoses. Som förut nämnts brukar 3 000 kr. anvisas till tryckning av prästmöteshandlingarna. Jag förordar att anslaget till extra utgifter höjs med 15 000 kr. till 125 000 kr. för att bereda möjlighet att anvisa större belopp för dessa tryckningskostnader. I allmänhet hålls två prästmöten varje år.

Kostnaderna för resebidrag till delegater vid olika kyrkliga konferenser m. m. i utlandet brukar i regel utgå ur anslaget till extra utgifter. Det resebidrag som behövs till Lutherska världsförbundets femte generalförsamling är emellertid så stort att det inte kan bestridas inom ramen för det ordinarie anslaget till extra utgifter. Jag förordar därför, att vid sidan av sistnämnda anslag enligt 6 § andra stycket 9 kyrkofondslagen anvisas ett särskilt engångsbelopp av 50 000 kr. för resebidrag till generalförsamlingen.

10. Hemställan

Under återopandande av vad jag har anfört i detta avsnitt hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att medge att ur kyrkofonden

a) fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare utgår medel för avlö-
nande av ytterligare två förste stiftsadjunkter, avsedda för den
finskspråkiga befolkningen i Sverige,

b) utgår medel med högst 115 000 kr. för anordnande av nya
lokaler för den skogligen personalen vid stiftsnämnden i Växjö,

c) utgår medel med högst 382 000 kr. för anordnande av nya
lokaler för ärkebiskopens kansli och med högst 81 000 kr. för
inredning och utrustning av dessa lokaler,

d) till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse utgår dels för ti-
den den 1 januari 1969—den 30 juni 1970 ytterligare avlönings-
bidrag med sammanlagt 16 200 kr., dels fr. o. m. den 1 juli 1970
tills vidare 19 bidrag om vardera 32 150 kr. för budgetår för
avlönning av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet,

e) fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare utgår medel med högst
40 000 kr. för budgetår för studiebidrag åt präster vid tjänstle-
dighet i vissa fall och för anordnande av vissa teologiska fortbild-
ningskurser för präster,

f) för budgetåret 1970/71 utgår medel med högst 80 000 kr.
för anlåtande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden
inom vederbörande statsdepartement,

g) för budgetåret 1970/71 utgår bidrag till Svenska diakon-
sällskapet med högst 80 000 kr. till bestridande av kostnader
för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet,

h) fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare utgår bidrag med
60 000 kr. för år till Lutherska världsförbundets svenska sek-
tion,

i) fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare utgår anslag med
125 000 kr. för år till extra utgifter enligt 6 § andra stycket 9
lagen om kyrkofond,

j) för budgetåret 1970/71 utgår bidrag med 50 000 kr. till
resekostnader m. m. för svenska deltagare i Lutherska världsför-
bundets femte generalförsamling.

III. Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor

I årets statsverksproposition (bil. 10 s. 151) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor för budgetåret 1970/71 beräkna ett reservationsanslag av 1,5 milj. kr. Detta ärende är numera färdigberett.

I riksstaten för innevarande budgetår finns uppfört ett reservationsanslag om 345 000 kr. till bidrag till restaurering av äldre domkyrkor. I anslaget ingår två anslagsposter, som skall behandlas som särskilda reservationsanslag, nämligen en post på 250 000 kr. för Uppsala domkyrka och en på 95 000 kr. för Linköpings domkyrka. Den post som avser Linköpings domkyrka utgör sista delen av det belopp på 1,5 milj. kr. som enligt beslut av 1964 års riksdag skulle få utgå till restaurering av denna domkyrka (prop. 1964: 1 bil. 10 s. 186, SU 8, rskr 8).

För nästa budgetår föreligger framställning om anslag bara för Uppsala domkyrka. Frågan om denna domkyrkas restaurering har varit aktuell ända sedan 1930-talet. Den senaste restaureringen, som gav domkyrkan dess nuvarande nygotiska prägel, genomfördes åren 1885—1893 under ledning av överintendenten Helgo Zettervall. År 1934 framhöll domkapitlet i Uppsala i skrivelse till Kungl. Maj:t, att restaureringsåtgärder behövdes beträffande både exteriören och interiören. Med anledning härav tillkallades år 1937 sakkunniga, som avgav betänkande om domkyrkans restaurering (SOU 1941: 2). Under senare delen av 1940-talet anordnades pristävlingar för att få fram förslag till domkyrkans yttre restaurering. År 1951 tillkallades nya sakkunniga, som lade fram ett eget restaureringsförslag (SOU 1956: 3). Ytterligare några förslag till restaurering av domkyrkan presenterades i slutet av 1950-talet. Samtidigt med dessa utredningar utfördes omfattande skyddsarbeten på domkyrkan. En närmare redogörelse för restaureringsfrågans behandling före år 1962 finns i prop. 1962: 42.

En ny fas i frågans behandling inleddes genom det beslut 1962 års riksdag fattade i enlighet med förslag i nyssnämnda proposition (SU 70, rskr 190). Innebörden av statsmakternas beslut var i korthet, att ett arkitektkontor skulle upprättas vid domkyrkan under ledning av en högt kvalificerad arkitekt. Denne skulle upprätta ett fullständigt förslag till domkyrkans inre och yttre restaurering. I propositionen angavs vissa riktlinjer för arkitektens arbete, bl. a. att restaureringsförslaget skulle utarbetas enligt — så långt möjligt — antikvariska principer.

Till chef för arkitektkontoret utsågs arkitekten Åke Porne. Denne lade i mars 1967 fram ett fullständigt restaureringsförslag. Detta innebar omfattande yttre och inre förändringar. Bl. a. skulle de nuvarande tornspirorna ersättas med andra. Kostnaderna för att genomföra förslaget beräknades till drygt 36 milj. kr. En kortfattad redogörelse för förslaget och den följande remissbehandlingen lämnas i prop. 1968: 1 bil. 10 s. 143. Som framgår av denna redogörelse var ingen av remissinstanserna benägen att godta förslaget till yttre restaurering i oförändrat skick. I fråga om interiören kom skiftande meningar till uttryck. En välvillig behandling ägnades vissa delar av förslaget, medan andra delar utsattes för kritik. Flera remissinstanser ansåg, att den inre restaureringen borde påbörjas först och att man under arbetet med denna borde ytterligare överväga exteriörens utformning.

Genom beslut den 15 december 1967 uppdrog Kungl. Maj:t åt Porne att med beaktande av remissyttrandena se över förslaget till inre restaurering av domkyr-

kan och därvid samråda med riksantikvarieämbetet, domkapitlet i Uppsala, länsstyrelsen i Uppsala län och vederbörande inom Uppsala domkyrkoförsamling.

I september 1969 lade Porne fram ett reviderat förslag till inre restaurering av domkyrkan. I långa stycken följer det nya förslaget 1967 års förslag. Ändringar och begränsningar föreslås dock i flera avseenden. Liksom tidigare föreslås vissa grundförstärkningsarbeten, elektriska installationsarbeten och anordnande av nytt värmesystem. Vidare bibehålls förslaget att i tornen anordna personal- och förrådsrum, lokal för ungdomsverksamhet, museilokal m. m. Enligt båda förslagen skall målningarna i långhuset överkalkas, medan den kvalitativt bättre dekoren i koret bevaras. Det nya förslaget innebär dock, att även tvärskeppets figurmålningar kan bevaras. Förslaget att avlägsna de nuvarande läktarna i tvärskeppet upprepas. Där emot har tanken på en ny läktare för orgel och kör i norra korsarmen övergetts. Enligt det nya förslaget bör i stället en ny orgel placeras på golvet i norra tvärskeppet. Västläktaren skall enligt båda förslagen avkortas, så att sidoskeppen når fram till västfasaden.

De detaljer i det föregående förslaget som framkallade den starkaste kritiken har utgått eller fått en annan utformning. Något flyttbart altare förordas inte längre och inte heller någon flyttning av predikstolen. S:t Eriks skrin får en mindre dominerande plats än enligt det tidigare förslaget. Däremot återkommer tanken på ett korskrank omkring högkoret, dock med en annan utformning. Det skall utföras av smidesjärn och blir glesare än vad som tidigare avsågs. Planerna på att inreda ett antal sidokapell för olika gudstjänständamål har begränsats i viss mån. Lokaler för utställning av material om domkyrkans byggnadshistoria föreslås bli anordnade i domkyrkans fastighet Domkyrkoplan 5.

Kostnaderna för att genomföra förslaget beräknas till 18,5 milj. kr. För budgetåret 1970/71 begärs 1 650 000 kr. Arbetena beräknas pågå i fyra år.

Porne har utarbetat förslaget i samarbete med representanter för de förut nämnda myndigheterna och domkyrkoförsamlingen. Denna *samrådsgrupp*, i vilken bl. a. riksantikvariern, ärkebiskopen och landshövdingen i Uppsala län har ingått, har enhälligt anslutit sig till förslaget.

I yttrande om fördelningen av kostnaderna för en restaurering erinrar *kammarkollegiet* om de riktlinjer som har tillämpats vid tidigare restaureringar av äldre domkyrkor. I första hand bör insamlade medel och domkyrkans egna medel tas i anspråk. Arbeten, som avser domkyrkoförsamlingens »gagn och bekvämlighet», bör i princip bekostas av församlingen. Kostnader, som avser domkyrkans »monumentala delar», bör fördelas mellan församlingen och staten. Därvid bör iakttas, att församlingen inte betungas mer för sin kyrka än annan lika stor församling för sin kyrkas underhåll. Vidare erinrar kollegiet om att Uppsala domkyrkoförsamling tillsammans med Helga Trefaldighets, Gamla Uppsala och Vaksala församlingar bildar en kyrklig samfällighet. Enligt vad kollegiet inhämtat finns inte några insamlade medel för ändamålet, och kollegiet finner inte heller anledning att räkna med något bidrag från domkyrkan.

Kammarkollegiet uppskattar kostnaderna för sådana anordningar och arbeten,

som är avsedda för församlingens gagn och bekvämlighet, till ca 5,2 milj. kr. Detta belopp, som innefattar andel i gemensamma kostnader, skulle samfälligheten alltså svara för ensam. Återstoden av kostnaderna, 13,3 milj. kr., torde vara att hänföra till domkyrkans monumentala delar. Kollegiet, som framhåller bl. a. att staten nästan helt har betalat skyddsarbetena på domkyrkan och att samfälligheten har ett starkt skatteunderlag, finner det skäligt, att samfälligheten bidrar med ca en femtedel av sistnämnda belopp. Av de totala kostnaderna skulle samfälligheten då svara för (5,2 + 2,6 =) 7,8 milj. kr. och staten för 10,7 milj. kr. Kollegiet föreslår, att anslag av statsmedel anvisas med högst 10,7 milj. kr.

Under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande har i februari 1970 träffats avtal mellan *staten*, *domkyrkan* och *samfälligheten* om inre restaurering av domkyrkan. Enligt avtalet skall domkyrkans inre restaureras av staten i huvudsaklig överensstämmelse med det senaste förslaget. Vid restaureringens närmare utformning skall dock möjligheter till besparingar tillvaratas. Kostnaderna skall fördelas mellan staten och samfälligheten. Den senares andel skall utgöra en tredjedel av samtliga kostnader, dock högst 6,3 milj. kr. Samfällighetens bidrag skall utgå med 1 milj. kr. under vart och ett av budgetåren 1971/72—1975/76 och med återstoden under budgetåret 1976/77. Därvid förutsätts att restaureringen bedrivs så att den avslutas senast under sistnämnda budgetår. Vidare förutsätts att restaureringen skall ledas av en restaureringskommitté med representanter för bl. a. domkyrkan och samfälligheten.

Departementschefen

Frågan om Uppsala domkyrkas restaurering har tilldragit sig uppmärksamhet under mer än tre årtionden. Till en början knöt sig huvudintresset till domkyrkans yttre, bl. a. på grund av de skyddsarbeten som visade sig nödvändiga. Ansträngningarna att komma fram till ett förslag till yttre restaurering, som skulle kunna mera allmänt accepteras, har emellertid ännu inte krönts med framgång. Under tiden har önskemålet om en inre restaurering allt mer gjort sig gällande. Vid remissbehandlingen av 1967 års restaureringsförslag gav flera remissinstanser uttryck åt uppfattningen att den inre restaureringen borde påbörjas först. I anslutning till denna uppfattning begränsades uppdraget att se över förslaget till att avse inre restaurering av domkyrkan.

Det reviderade förslag som domkyrkoarkitekten Åke Porne nu har lagt fram har utarbetats med beaktande av remissyttrandena över det tidigare förslaget. Han har vidare samrått med representanter för riksantikvarieämbetet, domkapitlet — som är styrelse för domkyrkan — länsstyrelsen och domkyrkoförsamlingen. Dessa representanter har enhälligt godkänt förslaget och i sammanhanget betonat att det är synnerligen väl genomarbetat och skickligt utformat.

Jag är väl medveten om att inget restaureringsförslag av större omfattning kan tillfredsställa alla smakriktningar. Man rör sig ju här på ett område, som medger stort utrymme för subjektiva värderingar. Jag har emellertid kommit till den uppfattningen, att det föreliggande förslaget bygger på omsorgsfulla studier av dom-

kyrkans historia och nuvarande tillstånd och att det har stora förtjänster från såväl antikvariska som kyrkliga synpunkter. Det bör därför enligt min mening läggas till grund för inre restaurering av domkyrkan. Förslaget torde dock inte böra fastställas i vederbörlig ordning, förrän riksdagen fattat beslut om medel för ändamålet.

Kostnaderna för restaureringen har beräknats till 18,5 milj. kr. Denna kostnadsberäkning av förslaget föranleder i och för sig ingen erinran från min sida. Eftersom man måste räkna med en något längre restaureringstid än den som förutsatts vid kostnadsberäkningen, kan en mindre kostnadshöjning uppstå. Å andra sidan ankommer det på dem som skall leda arbetet att tillvarata alla möjligheter till besparingar vid restaureringens detaljutformning.

Efter förhandlingar har — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — avtal träffats om fördelningen av kostnaderna mellan staten och den kyrkliga samfälligheten i Uppsala. Enligt denna överenskommelse skall samfälligheten svara för en tredjedel av alla kostnader, dock högst 6,3 milj. kr. Staten tar därmed på sig en förhållandevis större andel än vad som skett i liknande fall tidigare. Hänsyn har emellertid tagits till det förhållandet att Uppsala domkyrka i högre grad än andra domkyrkor kan betecknas som rikshelgedom. Vidare har beaktats, att samfälligheten under de närmaste åren måste tillgodose även andra angelägna investeringsbehov inom sitt område. Den avtalade kostnadsfördelningen bör därför ligga till grund för beräkningen av anslag på riksstaten.

I det förut nämnda avtalet har förutsatts, att restaureringen skall ledas av en särskild kommitté. Det ankommer på Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser som kan komma att behövas beträffande ledningen av restaureringsarbetet.

Större delen av nästa budgetår torde komma att ägnas åt upprättande av detaljritningar och andra förberedelsearbeten. Under senare delen av budgetåret kan arbeten med grundförstärkning och anordnande av nytt värmesystem komma att påbörjas. Jag uppskattar medelsbehovet för nästa budgetår till 1,5 milj. kr. Något bidrag från samfälligheten avses inte bli utbetalat förrän budgetåret 1971/72.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna avtalet mellan staten, domkyrkan och samfälligheten om restaurering av Uppsala domkyrka,

b) till *Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor* för budgetåret 1970/71 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

INNEHÅLL

	Sid.
Lagförslag	2
Lag om ändring i prästlönekostnadslagen	2
I. Ändring i prästlönekostnadslagen	4
II. Vissa anslag ur kyrkofonden	4
1. Inrättande av stiftsadjunktstjänster för finskspråkiga personer i Sverige	4
2. Anordnande av nya lokaler för den skogligen personalen vid stiftsnämnden i Växjö	7
3. Åtgärder för anordnande av ett kansli för ärkebiskopen	7
4. Avlöningsbidrag till sjömanspräster	9
5. Anslag för anordnande av teologiska fortbildningskurser för präster m. m.	12
6. Anslag till anlåtande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden	12
7. Bidrag till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet	13
8. Bidrag till Lutherska världsförbundets svenska sektion	13
9. Övriga frågor om anslag ur kyrkofonden	13
10. Hemställan	15
III. Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor	15